שהגיעו לפרקן ולא הגיעו לשנים. שיש להן שערות כאילו הגיעו לפרקן והן לא הגיעו לכלל שנים וכשות על כך: **פשירום טופלות אותן בסמוך לתמר.** ומשיר את הטבר: **לאנפיקינון.** במנחות תנן לאנפקינון לא יביא ומפרש ר' יהודה לאנפקינין הוא שמן זית כו': **סעכם.** לא ליתפרש* **ומעדן את הבשר.** תורה אור

*שהגיעו לפרקן ולא הגיעו (ה) לשנים בנות עניים טופלות אותן בסיד בנות עשירים טופלות אותן בסולת בנות מלכים בשמן המור שנא' ששה חדשים בשמן המור" *מאי שמן המור? רב הונא בר ירמיה אומר סטכת, רב ירמיה בר אבא אמר שמן זית שלא הביא שליש. ר' יהודה אומר אנפיקנין שמן זית שלא הביא שליש, ולמה סכין אותו? מפני שמשיר את השיער ומעדן את הבשר: זה הכלל כל שהוא ממין דגן: תניא א"ר יהושע וכי מאחר ששנינו "כל שהוא מין דגן הרי זה עובר בפסח" למה מנו חכמים את אלו? כדי שיהא רגיל בהן ובשמותיהן. כי הא דהוא בר מערבא איקלע לבבל, הוה ביישרא בהדיה, אמר להו קריבו לי מתכילתא, שמע דקאמרי קריבו ליה בותת, כיון דשמע "בותת" פירש: הרי אלו באזהרה: מאן תנא דחמץ דגן גמור ע"י תערובות ונוקשה בעיניה? בלאו, אמר רב יהודה אמר רב: ר"מ היא דתניא שיאור ישרף, ונותנו לכלבו, והאוכלו בארבעים. הא גופא קשיא אמרת שיאור ישרף אלמא אסור בהנאה, והדר תני ונותנו לפני כלבו, אלמא מותר בהנאה? הכי קאמר שיאור ישרף. *דר"מ לר' מאיר, דר' יהודה לר' יהודה, "ונותנו לפני כלבו" דר' מאיר לר' יהודה, "והאוכלו בארבעים" ארתאן לר' מאיר, שמעינן ליה לרבי מאיר נוקשה בעיניה בלאו. ובכל שכן חמץ דגן גמור על ידי תערובת. רב נחמן אמר: ר"א היא דתניא על חמץ דגן גמור ענוש כרת, על עירובו בלאו דברי ר' אליעזר וחכמים אומרים על חמץ דגן גמור ענוש כרת, על עירובו בלא בלום. ושמעינן ליה לר' אליעזר דאמר חמץ דגן גמור על ידי תערובת בלאו ובכל שכן נוקשה בעיניה. ורב נחמן מ"ט לא אמר כרב יהודה? אמר לך דילמא עד כאן לא קאמר ר"מ התם אלא נוקשה בעיניה אבל חמץ דגן גמור על ידי תערובת לא. ורב יהודה מ"ט לא אמר כרב נחמן? אמר לך עד כאן לא קאמר ר"א התם אלא חמץ דגן גמור ע"י תערובת אבל נוקשה בעיניה לא אמר תניא לוחיה דרב יהודה "כל מחמצת לא תאכלו" לרבות כותח הבבלי, ושכר המדי, וחומץ האדומי, וזיתום המצרי, יכול יהא ענוש כרת? ת"ל "כי כל אוכל חמץ ונכרתה" על חמץ דגן גמור ענוש כרת ועל עירובו בלאו. מאן שמעת ליה דאמר על עירובו בלאו? ר"א היא ואילו נוקשה בעיניה לא קאמר, ש"מ נוקשה לר"א ליתי ליה, ור"א עירובו בלאו מנא ליה? דכתיב "כל מחמצת לא תאכלו" אי הכי כרת נמי לחייב, דהא כתיב "כי כל אוכל מחמצת ונכרתה" ההוא מיבעי ליה *לכדתניא (*מחמצת) אין לי אלא שנתחמץ מאליו, מחמת ד"א מניין ת"ל "כל (ג) מחמצת ונכרתה" אי הכי דלאו נמי להכי הוא דאתא אלא מעתה ד"א מכל דאם נמי הכתיב "כל" אהא מיבעי ליה לרבות את הנשים, אשה מדרב יהודה אמר רב נפקא *דאמר רב יהודה אמר רב וכן תנא דבי ר' ישמעאל אמר קרא איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם השוה הכתוב *איש לאשה לכל עונשין שבתורה אי אמרת סלקא

ר"מ מו חכמים את אלו • תימה לרשב"ל הא איצטריך למטעם לאשמועינן שהן בלאו ולא בכרת ותירץ ר"י דלא הוה ליה לאשמועינן אלא תרי מינייהו חד לנוקשה בעיניה וחד ע"י תערובת ועוד הקשה דת"ק שמעלה ליה הלא כללא דהא איכא תכשיטי נשים שהן מין דגן ואין עובר בפסח אלא רבי אליעזר הוא דקאמר לה: **מאן** הגא חמץ גמור ע"י תערובת ונוקשה בעיניה בלאו. משמע בשמעתין דלא לאו דאיתרבי חמץ נוקשה למלקות אפילו איסור לא היה בו ותימה לר"י דבפ"ק דחולין (דף כג:) בעי רבי זירא הרי עלי לחמי תודה מן החמץ או מן המלה והביא שיאור מהו שיאור דמלאי לר' דר"מ לר"מ מדלקי עליה חמץ הוא והשתא מצא ליה דהוי חמץ לענין תודה דילמא שאני חמץ בפסח דרבייה קרא למלקות (גרידה) ואור"י דהתם נמי איכא שום קרא דמרבינן מיניה חמץ נוקשה והא דתניא בפרק כל המנחות באות מלה (מנחות דף נג:) אין מחמיצין בתפוחים דהוי חמץ נוקשה כדמשמע התם הייינו לכתחילה אבל בדיעבד כשר: **ואילו** נוקשה בעיניה לא קתני • וא"ת וגימא דמשום הכי לא חשיב ליה משום דכ"ש הוא כדאמר רב נחמן וי"ל דאי כ"ש הוא הוה ליה למיתני לאשמועינן דלית ביה כרת: **ונותנו** לפני כלבו דר"מ לרבי יהודה • מדאורייתא אפי' באכילה שרי כדאמרינן בפ"ק דחולין (דף כג:*) דמלה מעלייתא היא אלא מדרבנן אסור: **ההוא** כל לאתויי נשים • תימה לר"י הא תרי כי כל כתיבי גבי כרת כי כל אוכל חמץ ונכרתה וכי כל אוכל מחמצת ונכרתן עירובו לכרת ואפילו לרבנן דלא דרשי כל כי כל דרשי ואור"י דפשיטא ליה לגמרא דאתא לשוס דרשא: סלקא

ד א מי"ר פ"ל מבלמת חמץ בלבה ו סמב לאין עש:

[ובמנחות פי' רש"י שקורין בלישמא]

שם מנחות פו. מגילה יג:

שבת פ. מו"ק פ: [פ"ם]

לקמן מח:

מדו	ר"א	ר"י
הכשיל פנו	נוקשה	מלה
בנו	חמץ	נוקשה
תבשיל		

לקמן מח: מנחות נג. חולין כג:

רב יהודה: ל"א חמץ בתערובת חשוב מנוקשה

ל"ג: ל"א נוקשה חשוב חמץ גמור בתערובת

נוטא/מבנה

מי סוגר

1) חמץ דגן גמור בתערובת

2) ונוקשה בעיניה

יוין בלאו

(ב)-(ו)

הסבר ב' מלקות על הערבא "ל' שיאור טרף"...

[ופס]

"כל טבן - סימן הדעת להקל לאקב את הדגים

הגהות הב"ח

(ה) נמ' שהגיעו לפירקן ולא הגיעו בעניין ל"ל ותיבת לשנים ממחק וכ"כ עי' פ' המוליח יין דף פ' ע"ב: (ג) שם דכר אחר מינין ת"ל כל אוכל מחמצת:

[לעיל כח:]

חמץ בתערובת

כותח. סוכה כח. יבמות פד. ב"ק קו. תמורה כ: נדה מח: [קדושין נה.]

נוקשה. גמרא. מאיר. קולן

מכל חטאת האדם השוה הכתוב *איש לאשה לכל עונשין שבתורה אי אמרת סלקא

ור"מ עירובו בלאו מנא ליה. פשיטא מדאפקיה בלשון "מחמצת" וגבי כרת נמי מחמצת כתיב: **הכא.** "מחמצת" לגבי כרת לאו לעירובו אתא אלא לגתחמץ מחמת דבר אחר: **אי סבי.** הלי לגבי לאו נמי אימא לאתחמץ מחמת דבר אחר אתא ואחזרה דתערובת מנא ליה: **הכא נמי.** גבי כרת הא כתיב כל אוכל מחמצת ונכרתה: **לכל עונשין.** מכאן שהנשים חייבות על כל לא תעשה שבתורה שהרי עונשן מלקות: מלות

רבינו חננאל

תניא אמר ר' יהושע וכי מאחר ששנינו כל שהוא מין דגן הרי זה עובר בפסח למה מנו חכמים את אלו כותח

*ולבן רב יהודה סובר דאינו לא כ"א

הבבלי ושכר המדי ושאר המגיין במשנה והלא בכלן יש בהן מין דגן אלא כדי שיהא בקי בהן ובשמותיהן כי ההוא דאמר להו הבו לי מידי למכלא ביה רפתא שבע דקאמרי הבו ליה כותחא הוה בהריה בשרא כיון דשמע כותח פירש דירע דאית ביה נסיובית דחלבא: **הרי** אלו באזהרה ואין בהן משום כרת. אמרינן מאן האי תנא דאית ליה חמץ דגן גמור על ידי תערובות כגון כותח הבבלי וכיוצא בו ונוקשה בעיניה כגון עמילן של מבמים וזומן של צבעין וקלן של סופרים בלאו אבר רב ר"מ הוא דתניא שיאור ישרף וכו' ואקימנא [דשיאור] דקרי ליה ר"מ שיאור והוא הכספת פנים תני ישרף וכן שיאור דקרי ליה ר' יהודה שיאור והוא כקרני תבנים תני ישרף ושיאור דר' מאיר דהוא הכספת פנים כגון נוקשה בעלמא הוא אומר ר' יהודה נותנו לפני כלבו כארבעים מיהא שמעינן לר' מאיר דאסר נוקשה בעיניה בלאו פי' נוקשה שאינו חמץ גמור וכל שכן חמץ על ידי תערובות. רב נחמן אמר מתני' ר' אליעזר היא דתניא על חמץ דגן גמור ענוש כרת ועל עירובו בלאו דברי ר' אליעזר תערובות שהוא בלאו אבל נוקשה בעיניה לא: **תניא** כרב יהודה כל מחמצת לא תאכלו לרבות כותח הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי יכול יהא ענוש כרת ת"ל כי כל אוכל מחמצת לא תאכלו על חמץ דגן גמור ענוש כרת ועל עירובו בלאו מאן שמעת ליה בהדיא על עירובו בלאו ר' אליעזר ואלו הני דשמיטנא דאינן נוקשה בעיניה זומא של צבעין ועמילן של פבחים וקלן ויתום שיריינו ש"מ דלית ליה לר' אליעזר נוקשה בעיניה בלאו ואיתוקמא דמתני' ר"מ היא. ואפי' הכי דרשינן מעמא דר' אליעזר עירובו בלאו מנא ליה ומשמע' מדוקיא דקרא מדדשה ליה למכתב מחמצת לא תאכלו וכתב כל מחמצת לא תאכלו ואפי' ע"י תערובות בלאו ואם תאמר אי הכי אפי' כרת נמי ליחייב דהא כתיב מחמצת ונכרתה ודוי' ההוא (מחמץ) [מחמצת] דכרת מיבעי ליה להכין אין לי חמץ שנתחייב עליו [כרת] אלא חמץ שנתחמץ מאליו נתחמץ ע"י ד"א כגון ע"י שאור וכיוצא בו מנין ת"ל כי כל אוכל מחמצת ונכרתה לרבות את שנתחמץ מחמת ד"א אי הכי מחמצת דלאו נמי להכי הוא דאתא ושנינן מעמא דר' אליעזר דדרש מכל מחמצת ואפילו עירובו אי הכי כרת נמי הכתיב ביה כל ההוא כל לרבות הנשים שהחייבות בחמץ וייליר' דוקא דהני קראי בלאו דחמץ כתיב כל מחמצת לא תאכלו כתיב כל מחמצת לרבות כל המחמיצין ואפי' ע"י תערובות לא תאכלו לאוקמיה בלאו. והכמים אומרים על עירובו בלא כלום שמעי' ליה לר' אליעזר דאסר חמץ דגן גמור על ידי תערובות בלאו וכש"כ נוקשה בעיניה רב יהודה לא אמר כרב נחמן אמר לך רב יהודה ר' אליעזר לא אמר אלא ע"י תערובות שהוא בלאו אבל נוקשה בעיניה לא: **תניא** כרב יהודה כל מחמצת לא תאכלו לרבות כותח הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי יכול יהא ענוש כרת ת"ל כי כל אוכל מחמצת לא תאכלו על חמץ דגן אליעזר נוקשה בעיניה בלאו ואיתוקמא דמתני' ר"מ היא. ואפי' הכי דרשינן מעמא דר' אליעזר עירובו בלאו מנא ליה ומשמע' מדוקיא דקרא מדדשה ליה למכתב מחמצת לא תאכלו וכתב כל מחמצת לא תאכלו ואפי' ע"י תערובות בלאו ואם תאמר אי הכי אפי' כרת נמי ליחייב דהא כתיב מחמצת ונכרתה ודוי' ההוא (מחמץ) [מחמצת] דכרת מיבעי ליה להכין אין לי חמץ שנתחייב עליו [כרת] אלא חמץ שנתחמץ מאליו נתחמץ ע"י ד"א כגון ע"י שאור וכיוצא בו מנין ת"ל כי כל אוכל מחמצת ונכרתה לרבות את שנתחמץ מחמת ד"א אי הכי מחמצת דלאו נמי להכי הוא דאתא ושנינן מעמא דר' אליעזר דדרש מכל מחמצת ואפילו עירובו אי הכי כרת נמי הכתיב ביה כל ההוא כל לרבות הנשים שהחייבות בחמץ וייליר' דוקא דהני קראי בלאו דחמץ כתיב כל מחמצת לא תאכלו כתיב כל מחמצת לרבות כל המחמיצין ואפי' ע"י תערובות לא תאכלו לאוקמיה בלאו. וכרת דחמץ כתיב ביה (לא תאכל) [כי כל אוכל] מחמצת בא ללמד לכל בני אדם שהן האוכלין שנאמר כי כל אוכל מחמצת ונכרתה (ולא) [ועוד] כתיב כי כל אוכל מחמצת ונכרתה חד כתיבא לרבות כי כל מי שיאכל ואפי' נשים